# طریق محقق اول به کتاب شاطبیه و النشر

در کلمات علماء بزرگ و شاید بیرون از کتابی که تصنیف کرده‌اند، انس به ذهنیاتشان بیشتر معلوم می‌شود. شهید ثانی و شهید اول را چند بار عرض کرده بودم، به ذهنم آمد که یک کلمه هم از مرحوم محقق ثانی بخوانم تا به منهج الصادقین برویم. در اجازات البحار، چاپ اسلامیه جلد صد و هشت؛ به چاپ نرم‌افزار سه جلد بر می‌گردد؛ جلد صد و پنج می‌شود. صفحه ۷۷؛ عبارت محقق ثانی قابل تأمل است. بعداً همه مراجعه کنید. حتی از دنبال عبارتشان جوری به ذهن می‌آید که بعد از طریق خودشان به کتاب مبارک نهج‌البلاغه و صحیفه مبارکه سجادیه، به دنبالش اسم از شاطبیه می‌برند. بعد هم می‌گویند: «وبالجملة فما أرويه من طرق أصحابنا رضوان الله عليهم...».

در صفحه ۷۶ از محقق نقل می‌کنند:

> ومما أرويه بخصوصه كتاب نهج البلاغةمن كلام مولى الثقلين أمير المؤمنين وامام المتقين وسيد الوصيين أبي الحسن المرتضى علي بن أبي طالب صلوات الله ...كتاب الصحيفة الكاملة للامام الهمام السجاد زين العابدين ذي الثفنات علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب صلوات...وكتاب كشاف حقايق التنزيل لجار الله العلامة محمود بن عمر الزمخشري وكتاب الصحاح في اللغة الشريفة العربية للامام إسماعيل بن حماد الجوهري وكتاب جمهرة اللغة للامام الأوحد أبي بكر الحسن بن دريد الأزدي وكتاب المنظومة الموسومة بحرز الأمانى وجه التهانى المشتهرة بالشاطبية نظم الشيخ الأجل أبي القاسم بن قرء بن خلف الرعيني الشاطبي في القراءات السبع، وكتاب النشر ونونية في القراءات العشر للشيخ القاري العلامة الجزري وغير ذلك من مشاهير الكتاب في فنون العلوم[1]

بعد هم می‌فرمایند:

> وبالجملة فما أرويه من طرق أصحابنا رضوان الله عليهم لا نهاية له لأني اروي جميع ما صنفه وراوه علماؤنا الماضون وسلفنا الصالحون، من عصر أشياخنا إلى عصر أئمتنا صلوات الله وسلامه عليهم، وكثير من أسانيد ذلك موجود في مواضع معدة له، مثبت في مظانه. وقد أذنت للمشار إليه أدام الله تعالى علو قدره في التسلط على رواياته ونقله إلى تلامذته، محتاطا لي وله مراعيا للشرايط المعتبرة في ذلك عند أهل فن الحديث[2]

**«وبالجملة فما أروية من طرق أصحابنا رضوان الله عليهم الا نهاية له»؛** نهج‌البلاغه، صحیفه و بعد کشاف زمخشری و بعد شاطبیه و بعد می‌گویند «فما اروی من اصحابنا».

حال من مطلبی را مطرح می‌کنم و تحقیق بیشتر آن بر عهده خودتان. آیا ایشان می‌خواهند بگویند همانطوری که در «من اصحابنا» می‌گویند که همه امامیه هستند..؛ همانطور که من از طرق اصحابنا سند به صحیفه و نهج‌البلاغه دارم و از طرق اصحابنا به خود زمخشری سند دارم، که در دنباله اش فرمودند «من طرق اصحابنا» به «كتاب المنظومة الموسومة بحرز الأماني ووجه التهاني المشتهرة بالشاطبية». اسم اصلی شاطبیه، حرز است. الآن هم کسانی که کلاس قرآن می‌روند می‌گویند که حرز خواندهای؟ حرز خواندی یعنی شاطبیه خواندهای؟

**«نظم الشيخ الأجل أبي القاسم بن قرء»؛** در اینجا عرض کردم که «قرة» درست نیست، بلکه «فره» درست است که در همین کتاب اجازات بحارالانوار «فیره» آمده است. نگاه کنید در آن جا «فیره» آمده و اتفاقا محقق کتاب در پاورقی ضبط «فیره» را هم آورده است. اما در اینجا ظاهراً از چشمشان رفته و «قره» ثبت شده است.

شاگرد: در اینجا آخرش همزه دارد.

استاد: در اینجا همزه نمی‌بینم.

شاگرد: قرء نوشته است.

استاد: نه در اینجا «ة» است. کامل معلوم است. در اینجا نوشته ابن قره، ولی اصلش «فیره» است. «یاء» ساکن است، «راء» مشدد است. اسمی است اندلسی.پدر او کسی به نام فوالدگر بوده. در شرح حال او گفته‌اند. ضریر هم بوده. ناظم شاطبیه است. «بن قرء بن خلف الرعيني الشاطبي في القراءات السبع».

«وكتاب النشر ونونية في القراءات العشر»؛ من هنوز نونیه ابن جزری نمی‌دانم. جالب بود در کلام خود محقق ثانی تقریب ابن جزری را دیدم. فرموده‌اند که من کتابهای او را دیدم، یکی از آنها تقریب بود. من به تازگی به تقریب برخورد کردم. همانطور که ابن جزری النشر را نوشت و بعد متن آن را در طیبة النشر به شعر در آورد، دوباره تقریب النشر را نوشت. خلاصه‌ای از آن است. کتاب مفصل بوده و او خلاصه اش کرده. محقق ثانی همه اینها را ملاحظه کرده‌اند. در اینجا می‌فرمایند: «و كتاب النشر ونونية»؛ الآن نمی‌دانم نونیه هست یا نه. شاید نونیه مقابل لامیه شاطبیه است. به نظرم لامیه بود. قافیه شاطبیه به لامیه است. نونیه یعنی همان طیبه. نونیه اشاره به طیبة النشر دارد که به شعر در آورده است. «في القراءات السبع للشيخ القاري العلامة الجزري وغير ذلك من مشاهير الكتاب في فنون العلوم».

ات می‌رسند به اینجا :«وبالجملة فما أروية من طرق أصحابنا رضوان الله عليهم...». حال می‌خواهم سوالم را مطرح کنم. آیا «ما اروی» به این هم می‌خورد یا نه؟ من این سؤال را مطرح می‌کنم تحقیق آن برای خودتان.

شاگرد: شاطبیه هم قصیده لامیه دارد و هم رائیه.

استاد: بسیار خب.

شاگرد: از آثار مهم او علاوه‌بر حرز الامانی، دو قصیده لامیه و رائیه است.

استاد: ولی نونیه برای ابن جزری است. به نظرم طیبة النشر می‌تواند باشد.

[1]بحار الأنوار - ط داراالحیاء التراث؛ ج۱۰۵، ص۷۶

[2]همان ۷۷

---

بازبینی #3
ایجاد شده 23 آوریل 2024 14:38:20 توسط ... .
به روزرسانی شده 30 مه 2024 10:11:13 توسط ... .